

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ (МОЗ України)

вул. М. Грушевського, 7, м. Київ, 01601, тел. (044) 253-61-94, E-mail: moz@moz.gov.ua,
web: http://www.moz.gov.ua, код ЄДРПОУ 00012925

10. 08 2018 № 3.15-13/217-18 21244 На № 05-1226 від 07.06..2018

Рахункова палати України

Щодо результатів аудиту

Міністерство охорони здоров'я України розглянуло звернення Комітету Верховної Ради України з питань бюджету від 27.06.2018 № 04-13/10-1244 (138367) щодо результатів аудиту ефективності використання коштів державного бюджету, виділених МОЗ України для лікування громадян України за кордоном та повідомляє.

Проведений Рахунковою палатою аудит використання коштів державного бюджету, виділених МОЗ України для лікування громадян України за кордоном, вважаємо ефективним для вдосконалення нормативно-правової бази з питань направлення громадян на лікування за кордон, ведення належного внутрішнього контролю за використанням коштів державного бюджету, налагодження прозорої системи реалізації права громадян на лікування за кордоном, розвитку наявної медико-клінічної бази для проведення трансплантації органів та тканин в Україні.

У рамках реалізації Плану діяльності з внутрішнього аудиту МОЗ України на II півріччя 2017 було заплановано та проведено аудит ефективності планування та виконання бюджетної програми «Лікування громадян України за кордоном» за період 2016-2017. За результатами оцінки ефективності планування та виконання бюджетної програми КПКВК 2301360 «Лікування громадян України за кордоном», було сформовано та надано рекомендації щодо вдосконалення виконання бюджетної програми, що перебувають в процесі реалізації.

У зв'язку з неможливістю проведення лікування в Україні, гарантування державою права на належний рівень медичної допомоги здійснюється шляхом направлення за кордон та оплати такого лікування, що потребує щорічного збільшення видатків з державного бюджету. Так у 2015 році було направлено 84 особи на суму 201 787, 98 тис. грн., у 2016 році 136 осіб на суму 387 444,32 тис. грн., у 2017 році сума видатків на бюджетну програму сягає 628 341,00 тис. грн., що покриває потребу у лікування 226 осіб.

Повідомляємо, що вперше за більш, ніж 20 років існування в Україні бюджетної програми КПКВК 2301360 «Лікування громадян України за кордоном», МОЗ України розпочата робота щодо зміни нормативно-правової бази, що стосується лікування громадян України за кордоном. Постановою

Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 № 1079 «Про забезпечення організації направлення громадян України для лікування за кордон» затверджено Порядок направлення громадян України для лікування за кордон.

Наказом МОЗ України від 03.03.2018 № 424 «Про затвердження Положення про Комісію Міністерства охорони здоров'я України з питань направлення для лікування за кордон» затверджено положення про Комісію Міністерства охорони здоров'я України з питань направлення для лікування за кордон.

Інформуємо, що законодавством не передбачено диференціації хворих, адже лікування за кордоном визначено як винятковий захід для громадян, захворювання яких не лікується в Україні, незалежно від віку, статі, соціального походження, майнового стану, місця проживання та інших ознак.

З метою неупередженості та об'єктивності розгляду справ Комісія МОЗ України з питань направлення для лікування за кордон (далі – Комісія) опрацьовує документи в порядку черговості їх надходження та реєстрації.

Переважає більшість пацієнтів, які перебувають на обліку, потребують трансплантації органів (серця, серця-легенів, печінки, нирки) або кісткового мозку. Частина хворих – це діти. Комісія не може приймати рішення про зміну порядку черговості відправлення пацієнтів на лікування за кордон.

У зв'язку з неможливістю проведення зазначеного вище лікування в Україні гарантування державою права на належний рівень медичної допомоги здійснюється шляхом направлення за кордон та оплати такого лікування, що потребує щорічного збільшення видатків з державного бюджету.

Окремо зазначаємо, що на обліку хворих, що потребують лікування за кордоном, перебувають пацієнти, захворювання яких не лікується в Україні, та хвороби більшості пацієнтів перебувають у стадії їх загострення, відповідно стан більшості пацієнтів тяжкий або вкрай тяжкий, що викликає занепокоєння та певні ризики щодо неможливості проведення своєчасного лікування.

З метою підвищення ефективності та прозорості надання медичної допомоги населенню України за кордоном, удосконалення організаційно-методичної, лікувально-діагностичної роботи та забезпечення ефективної координації фахівцями профільних напрямів МОЗ України підготовлено проект наказу «Про внесення змін до Положення про групи експертів МОЗ України», яким вносяться зміни до Положення про групи експертів МОЗ України в частині повноважень експертів щодо розгляду справ хворих, що потребують лікування за кордоном, затвердженого наказом Міністерства охорони здоров'я України від 21 березня 2017 року № 302, зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 12 квітня 2017 року за № 488/30356. Проект наказу наразі опрацьовується структурними підрозділами МОЗ України.

Щодо коштів, які знаходяться на рахунках клінік повідомляємо, що очікування проведення трансплантації кісткового мозку можливе у зв'язку з тривалим часом пошуку донора гемопоетичних клітин або кісткового мозку (проведення типування для можливості підбору гістосумісного донора), що займає у середньому 3 – 5 місяців, проведення хіміотерапевтичного лікування з

метою досягнення ремісії, адже наслідком проведення трансплантації у рецидиві є зниження загальної п'ятирічної виживаності хворих у порівнянні з проведенням трансплантації кісткового мозку у стадії ремісії.

Перебування хворих в листі очікування для проведення органотрансплантації зумовлене об'єктивними причинами, а саме: неможливістю проведення за станом здоров'я хворого оперативного втручання (ускладнення з боку суттєво важливих органів та систем) та відсутністю сумісного трупного донора. Більшість з цих пацієнтів перебувають у країнах проведення лікування в очікуванні сумісного по всім показникам трупного донора.

Несвоєчасність здійснення оплати лікування хворих, що призводить до збільшення у подальшому вартості їх лікування, пов'язана з відсутністю на рахунку МОЗ України коштів, що зумовлено недостатнім фінансуванням бюджетної програми «Лікування громадян України за кордоном».

Щодо призупинення оплати лікування повідомляємо, що двох громадян було взято на облік хворих, що потребують лікування за кордоном, Комісією 12.07.2017 (Протокол № 14). 21.12.2017 (Протокол № 24) Комісією було ухвалено рішення щодо направлення та оплати лікування цих дітей за кордоном.

Членом Комісії МОЗ України з питань направлення на лікування за кордон було проінформовано про підготовлені проекти наказів, відповідно до прийнятих Комісією рішень 21.12.2017 (Протокол № 22) щодо направлення та оплати лікування. Однак на засіданні 27.12.2017 (Протокол № 25) Комісією було ухвалено рішення призупинити оплату лікування у зв'язку з отриманням інформації про те, що оплата лікування цих дітей за кордоном уже була здійснена за рахунок коштів батьків, благодійних фондів, громадських організацій.

До прийняття Комісією остаточного рішення щодо оплати лікування за кордоном, пацієнти перебуватимуть на обліку хворих, що потребують лікування за кордоном.

17 травня 2018 року Верховна Рада України прийняла Закон України № 2427-19 «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині», який 19.06.2015 року було підписано Президентом України та опубліковано в газеті «Голос України» 23 червня 2018 року (далі – Закон). Закон набув чинності 24 червня 2018 року і вводиться в дію з 1 січня 2019 року, крім пункту 4 розділу VII цього Закону, який вводиться в дію з дня, наступного за днем опублікування цього Закону.

Відповідно до п. 4 розділу VII «Прикінцеві та Перехідні положення» Закону України «Про застосування трансплантації анатомічних матеріалів людині» на Кабінет Міністрів України покладено обов'язок щодо проведення ряду організаційно-правових заходів до введення в дію цього Закону. Зокрема обов'язок утворити Єдину державну інформаційну систему трансплантації, забезпечити її інформатизацію, адміністрування, програмне забезпечення та наповнення відповідною інформацією у порядку, визначеному цим Законом та

іншими актами законодавства, вжити заходів для наповнення відомостями Єдиної державної інформаційної системи трансплантації в частині інформації щодо живих донорів гемопоетичних стовбурових клітин кісткового мозку в кількості не менше 1 тисячі зразків з метою забезпечення його асоціації до міжнародних реєстрів донорів гемопоетичних стовбурових клітин та/або відповідних локальних реєстрів інших держав і т.д.

На виконання плану заходів щодо впровадження положень Закону, МОЗ України розробило пропозиції спрямувати у 2018 році бюджетні кошти, передбачені за бюджетною програмою «Реалізація пілотного проекту щодо зміни механізму фінансування оперативного лікування з трансплантації органів та інших анатомічних матеріалів» на:

- забезпечення створення та функціонування Єдиної державної інформаційної системи трансплантації (ЄДІСТ), яка, відповідно до Закону, повинна складатися з 9 реєстрів, у тому числі реєстру живих донорів гемопоетичних стовбурових клітин;

- придбання обладнання для учасників пілотного проекту, які надають медичну допомогу методом трансплантації гемопоетичних стовбурових клітин;

- оплату послуг з надання третинної (високоспеціалізованої) медичної допомоги методом трансплантації;

- придбання обладнання для констатації смерті мозку людини з метою оснащення закладів охорони здоров'я і наукових установ, у яких мають право провадити вилучення органів у донорів-трупів.

Погодження зазначених пропозицій Урядом та Бюджетним Комітетом Верховної Ради України дозволить забезпечити виконання рекомендацій Рахункової палати щодо розвитку трансплантології в Україні.

Крім того, МОЗ України ведеться робота з розробки нормативно-правових актів щодо врегулювання експорту/імпорту анатомічних матеріалів, зокрема Порядку обміну анатомічними матеріалами людини та обміну інформацією щодо наявних анатомічних матеріалів людини та Порядку перевезення анатомічних матеріалів людини в межах України, ввезення таких матеріалів на митну територію України та вивезення за межі митної території України, міжнародне співробітництво у сфері трансплантації, а також проект наказу МОЗ України про Умови зберігання вилучених анатомічних матеріалів людини, їх підготовки до перевезення та Умови перевезення вилучених анатомічних матеріалів людини, а також вимоги до супровідних документів та маркування ємності для перевезення анатомічних матеріалів людини відповідно до вимог Директив ЄК з трансплантації клітин та тканин.

Протягом 2017-2018 років МОЗ України неодноразово порушував тему трансплантації та сприйняття і пропагування донорства у суспільстві з усіма зацікавленими сторонами, у тому числі громадськими організаціями, представниками релігійних організацій та ЗМІ.

Заступник Міністра

Архипчук 253 82 92

Олександр ЛІНЧЕВСЬКИЙ